

LESBRIEF NT2+ RENDICTEE

Als NT2-docent wil je jouw cursisten leren hoe ze Nederlandse woorden moeten lezen, uitspreken en schrijven. En zodra hun niveau hoog genoeg is, laat je hen die woorden graag verwerken in een zin of verhaal. Hoe origineler en interactiever je dit allemaal aanpakt, hoe leuker ze de les vinden en hoe groter de impact. Een voorbeeld van zo'n originele en interactieve lesvorm? Het Running Dictation – vrij vertaald: het Rendictee.

WAT IS EEN RENDICTEE?

Een spel voor binnen of buiten waaraan cursisten als tweetallen meedoen. Per tweetal rent de ene cursist naar een lijst met woorden erop, leest één van die woorden, rent terug naar zijn partner en spreekt daar het woord één keer duidelijk uit. Die partner schrijft dan op wat hij hoort. Dit doet het duo met elk woord dat op de lijst staat. Hebben ze alle woorden gehad? Dan gaan ze gezamenlijk naar het papier. Hier checken ze of alle woorden correct geschreven zijn en voeren ze waar nodig correcties door. Een tweetal is klaar als het alle woorden opgeschreven, gecheckt en verbeterd heeft. Heb je er als docent een wedstrijdje van gemaakt? Dan is het duo dat het snelst klaar is de winnaar.

WAAROM EEN RENDICTEE?

Doorgaans zitten NT2-cursisten tijdens de les achter hun tafel, met het gezicht naar de docent. Hooguit verschuiven ze hun tafels en stoelen soms zó dat ze in groepjes kunnen werken. Maar daar houdt de beweging wel zo'n beetje op. En dat groepswerk is ook lang niet altijd 'spelenderwijs leren'. Het rennend dictee is voor de meeste cursisten een onbekende, actievere en daardoor vaak prikkelende spelvorm. Dat ze spelenderwijs met woorden oefenen, vergroot ook hun plezier en daarmee hun openheid om te leren. Bovendien kun je als docent heel eenvoudig kleine aanpassingen maken aan het rennend dictee, bijvoorbeeld om te differentiëren (zie kader onderaan volgende pagina).

LEERDOEL	NT2-cursisten verbeteren hun beheersing van Nederlandse woorden.
VAARDIGHEDEN	In eerste instantie spreek-, -schrijf- en luistervaardigheden. (Bij die laatste gaat het om verstaan én begrijpend luisteren.) In latere instantie eventueel de skills om woorden te verwerken in zinnen en verhalen en om feedback te geven op de zinnen en verhalen van anderen.
AANTAL STUDENTEN	Je kunt het rendictee met je hele klas doen. Studenten vormen voor de wedstrijd wel duo's (of bij een ongelijk aantal een trio). De verwerking van woorden en zinnen kan eveneens in duo's, maar is ook prima individueel te doen.
TIJDSDUUR	Het rengedeelte van de oefening zou niet langer moeten duren dan 10 minuten. Bij eventuele vervolgoopdrachten (nieuwe delen van de oefening) kan de totale oefening langer duren. Hoeveel langer hangt af van het aantal vervolgoopdrachten en hun moeilijkheidsgraad. Hou een halfuur aan als maximum!
WAT IS ER NODIG	<ul style="list-style-type: none"> + Deze lesbrief, om de oefening goed te kunnen uitleggen. + Geschikte woorden, bijvoorbeeld uit de lijst in ThiemeMeulenhoff's <u>Ijsbreker+</u>. + Per woordenlijst een papier. + Eventueel punaises of plakband om die papiertjes mee op te hangen. + Genoeg pennen en (lijntjes)papier voor alle cursisten. + Kleren, schoenen en een ruimte die geschikt zijn om in te rennen.

AAN DE SLAG!

Vorbereiding

- + **Kies een geschikte ruimte.** Tijdens het dictee zal de helft van je klas rondrennen. Dat moet wel passen natuurlijk. Misschien is je lokaal niet de meest geschikte ruimte en is er een betere plek beschikbaar, zoals een gymzaal, kantine, schoolplein of grasveld.
- + **Bereid je cursisten voor.** Vertel ze in de les vóór het rendictee dat ze de volgende keer schoenen en kleren aandoen waarin ze kunnen rennen. Je hoeft nog niet te verklappen wat ze precies gaan doen. Hou het spannend!
- + **Check of iedereen kán rennen.** Wellicht hebben sommigen beperkingen waardoor rennen niet mogelijk is. Wie niet kan rennen, kan de schrijver zijn. En wie in een rolstoel zit, mag rijden in plaats van rennen. Zorg dan wel dat daar ruimte voor is!
- + **Selecteer de juiste woorden.** Schat het niveau van je leerlingen in en zoek daar goede woorden bij. Haal deze bijvoorbeeld uit een lijst in Ijsbreker+, ThiemeMeulenhoffs NT2-methode. Kies er een stuk of 14 per dictee.
- + **Zet de woorden op papier.** Zeker als je in een binnenruimte bent, kun je het best met één papier werken; dáár plaats je dan je woordenlijst op. Hang je papier op voordat jouw les begint.

WIL JE DIFFERENTIËREN?

Dan is het ook mogelijk om meerdere papieren op te hangen, elk met een woordenlijst van een ander niveau. Het is zelfs mogelijk om een lijst met zinnen te maken in plaats van woorden. Je kunt dan per duo aangeven welke lijst dat tweetal mag gebruiken.

EXTRA WEDSTRIJDELEMENT

Ben je in een buitenruimte? Dan kun je een extra wedstrijdelement aan je rendictee toevoegen. Zet elk woord of elke zin op een apart papier, verspreid die over de ruimte en vertel je cursisten hoeveel het er zijn. Welk duo heeft ze als eerste allemaal gevonden, opgeschreven, gecheckt en verbeterd?

WIE PLAATS JIJ SAMEN?

Jij kent jouw cursisten goed. Dus waarschijnlijk weet je van sommigen al meteen of ze een goed duo kunnen vormen of niet. Cursisten die spreken lastig vinden en moeilijk te verstaan zijn, kun je bijvoorbeeld beter niet samen zetten. Ook kun je iemand die nog te veel worstelt met spreken beter niet de renner maken, maar alleen de schrijver. Zo voorkom je frustraties die uiteindelijk contraproductief zijn voor zijn leerproces.

Het kan slim zijn om een sterkere cursist een duo te laten vormen met een zwakkere. De tweede kan zich dan optrekken aan het niveau van de eerste. En die eerste leert mogelijk van het feit dat hij iets moet uitleggen over uitspraak en schrijfwijze. Maar het kan eveneens verstandig zijn om juist cursisten van hetzelfde niveau samen te zetten. Dan kun je hen woorden of zelfs zinnen op hun niveau aanbieden. Aan jou de keus!

VERVOLGOPDRACHTEN

Als je een vervolgoopdracht wilt geven, zijn er heel veel opties. Zelfs voor een vervolg van die vervolgoopdracht! Laat de cursist bijvoorbeeld:

- + met elk woord uit de dicteelijst een Nederlandse zin maken. Jij kunt bepalen welke woorden dit moeten zijn, maar je kunt die keus natuurlijk ook aan de cursist laten;
- + een verhaal schrijven waarin hij een deel of alle woorden uit de lijst moet gebruiken. Ook hier kan jij bepalen om welke woorden het gaat of die keus aan de cursist laten;
- + deze zin of dit verhaal voorleggen aan zijn duopartner, zodat die in het Nederlands feedback kan geven op de schrijfwijze. Reik ze eventueel tips aan over het geven van feedback;
- + de zin of het verhaal voorlezen aan zijn partner, zodat die in het Nederlands feedback kan geven op zijn uitspraak. Het duo kan de uitspraak ook opnemen, bijvoorbeeld met een opname-app, en samen terugluisteren.

Let op het niveau!

Niet alle cursisten hebben misschien al het niveau om zinnen of verhalen te maken. Houd dat altijd in de gaten. Want je moet ze zeker uitdagen, maar ook weer niet zóveel van ze vragen dat ze moedeloos worden en zelfvertrouwen verliezen.

Datzelfde geldt voor de moeilijkheidsgraad van de vervolgoopdracht die je ze geeft. Die moeilijkheidsgraad kun je per cursist laten verschillen – ook als je iedereen wél een zin of verhaal laat schrijven. Je kunt onder andere differentiëren door:

- + voor de ene cursist makkelijkere en/of minder woorden uit te kiezen dan voor de andere;
- + voor de ene alleen de focus te leggen op inhoudelijke begrijpelijkheid, voor de andere ook op grammaticale regels;
- + voor de ene de focus te leggen op één grammaticale regel, zoals het gebruik van hoofdletters, voor de andere op méér;
- + de één alleen te vragen om de tegenwoordige tijd te gebruiken en de ander om ook de verleden en/of toekomstige tijd toe te passen.

- + **Bedenk wie je bij wie zet.** Je kunt je cursisten zelf laten kiezen met wie ze een tweetal vormen. Maar wellicht wil je daar meer controle over hebben en op die manier zorgen dat ze het meeste uit hun samenwerking halen (zie tweede kader vorige pagina).
- + **Bepaal of je een duo wilt laten winnen.** Dat kan alleen goed als tweetallen hetzelfde dictee krijgen en ongeveer even sterk zijn (als de wedstrijd dus 'eerlijk' is). Anders is het niet aan te raden om 'winnaars' uit te roepen.
- + **Besluit of je cursisten laat wisselen.** Een renner en schrijver kunnen tijdens het dictee van rol wisselen. Het voordeel is dat beide cursisten dan alle vaardigheden oefenen. Het nadeel is dat de renner al kan zien wat de schrijfwijze is van de woorden die hij later zal moeten opschrijven. Als docent kun je dit risico beperken door de twee cursisten pas halverwege van rol te laten wisselen. En door de tweede helft van de woordenlijst op de achterzijde van het papier te zetten. Dit papier mag dan pas bij de wissel omgedraaid worden.
- + **Besluit of je vervolgoopdrachten geeft.** Is de oefening helemaal klaar als het rengedeelte voorbij is? Of geef je ze nog één of meerdere vervolgoopdrachten? En maken die dan deel uit van de wedstrijd of geldt dat alleen voor dat rengedeelte?

Deze lesbrief kwam tot stand met hulp van taalspecialist Ilona Feenstra, oud-basisschool-lerares en tegenwoordig NT2-docente bij Curio. Haar cursisten zijn vooral (jong)volwassen Entree-studenten met verschillende taalniveaus; van lager dan A1 tot en met B1. Voor haar lessen gebruikt zij onder andere de methode IJsbreker+.

INTRODUCTIE

- + **Leg uit wat de bedoeling is.** Vertel je cursisten aan het begin van de les wat ze gaan doen, waarom en hoe lang de oefening ongeveer duurt.
- + **Doe het spel voor.** Doe een keer voor hoe het spel werkt. Kies voor een verkorte vorm, maar wel inclusief het einde waarin de schrijver en renner samen de opgeschreven woorden gaan checken. Maak daarbij duidelijk dat de renner de schrijver ook mag corrigeren als hij ter plekke ziet dat die schrijver een woord verkeerd op papier zet. Geef tegelijk aan dat de renner niet terug mag lopen naar de lijst om te kijken hoe het woord ook alweer geschreven wordt.
- + **Noem de eventuele vervolgoopdracht(en) kort.** Je hoeft deze aan het begin van je les nog niet uitgebreid uit te leggen of voor te doen. Dat kan veel beter vlak voordat je cursisten daadwerkelijk met die opdracht(en) aan de slag gaan.
- + **Zet iedereen in positie.** Zorg dat al je cursisten een duo vormen. (Bij een ongelijk aantal cursisten is één trio ook prima.) Verdeel je groep bij differentiatie eerst in subgroepen.
- + **Zet alles klaar.** Had je de papiertjes met woorden nog niet over de ruimte verspreid? Doe dit dan nu of vraag je cursisten het te doen met het plakband en/of de punaises. Deel pennen en papier uit.

OEFENING

- + **Start het rendictee.**
- + **Start de eventuele vervolgoopdracht(en).** Verzamel de cursisten na de renopdracht en leg hun klassikaal uit wat de bedoeling is van de vervolgoopdracht(en). Doe de vervolgoopdracht bovendien een keer voor, zodat ze goed weten wat de bedoeling is. Differentieer je? Leg de vervolgoopdracht(en) dan per subgroep of tweetal uit.

REFLECTIE

- + **Evalueer.** Verzamel je cursisten en laat elk van hen klassikaal één ding noemen dat zij leuk of makkelijk vonden en één ding dat ze minder leuk of lastig vonden aan de les. Over hoeveel woorden struikelden ze bijvoorbeeld? Welke woorden waren dat? Deden ze dat schrijvend, sprekend of luisterend? En wat hebben ze geleerd?